

LÜHIKROONIKA

• 2. oktoobril korraldas Eesti Rahvusraamatukogu koostöös Eesti Akadeemilise Ingerimaa Seltsiga hõimunädala raames Tallinnas seminari „Ingerimaa mälupaigad: järjepidevus ja katkestus”, mille eesmärgiks oli tuua kokku inimesi, kellele Ingeri on lähedane kas uurimisteemana või kultuurilise kogemusena. Esinesid Enn Küng (TÜ, „Ingerimaa arhiiviallikatest”), Elo Jakobson (RR, „Ingerimaad käsitlevatest trükistest Rahvusraamatukogus”), Piret Lotman (RR, „Pisarad olid meie ainuke söök ja jook.” Põhjasõja ajal Narvast küüditatute saatusest”), Enn Ernits (Eesti Maaülikool, „Vadja kohanime struktuurist ja algupärast”), Miina Pärn („Veljo Tormise tuules ingerisooma laulude radadel”), Madis Tuuder (Narva linnavalitsus, „Eesti-Ingeri haridusolud, kirikuelu ja logistilised probleemid”) ja Taisto Raudalain (Eestisoomlaste kultuuriomavalitsus, „Eesti koorimuusikute Aleksander Saebelman-Kunileiu ja Gustav Evert Mesiäise seostest Kolppana õpetajate seminariga Ingerimaal”).

• 4. oktoobril kuulutati Tallinnas Eesti Keele Instituudis välja võistluse „Ehe Eesti – Eesti ettevõttele eesti nimi 2019” laureaadid: OÜ Päevapoeg tootmisettevõtte kategoorias, Nelijakk OÜ teenindusettevõtte kategoorias, MTÜ Vaimupuu vabaihenduste kategoorias, Kännimees OÜ haridus- ja kultuuri-asutuste kategoorias ning OÜ Viljahunt aasta uustulnuka kategoorias. Žüriisse kuulusid Emakeele Seltsi, Eesti Keele nõukogu, Keeleinspektsiooni, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsiooni esindajad. Ettevõtettenime headest ja kehvadest külgedest kõnelesid Peeter Päll ja Ilmar Tomusk; auhinasaajad tutvustasid oma ettevõtte nime sünnilugu.

• 9.–11. oktoobrini toimus Tallinnas Euroopa riiklike keeleinstitutsioonide ühenduse (European Federation of National Institutions for Language

ehk EFNIL) aastakoosolek ja rahvusvaheline konverents „Keel ja majandus: keeletööstus mitmekeelses Euroopas”, mille korraldasid Eesti Keele Instituut, Eesti Keelenõukogu, Haridus- ja Teadusministeerium, Emakeele Selts ja Euroopa Komisjon (EL-i Eesti esindus, kirjaliku tõlke peadirektoraat ja suulise tõlke peadirektoraat). Eesti esindajatena kuuluvad EFNIL-i Eesti Keele Instituut ning Eesti Keelenõukogu. Avaettekande „Economic theory and the diffusion of languages” pidas keeleteadlane Florian Coulmas (Duisburg-Esseni ülikool). Järgnesid viis teemaplokki: keeleökonoomia, keeletööstus ja Euroopa Liit, võõrkeeleoskus ja haridus, selge keel ning keeletehnoloogia. Esinejaid oli Saksamaalt, Hollandist, Itaaliast, Poolast, Belgiast, Norrast, Taanist, Leedust. Eesti teadlastest esinesid Mark Fišel (TÜ, „Applied natural language processing at Tartu University”), Katrin Hallik (EKI, „How to build clear language strategy in Estonia”), Margit Langemets, Jelena Kallas ja Tõnu Tender (EKI, „Opening up Estonian dictionaries for European communities and language technology”).

• 11. oktoobril toimus Tallinnas hõimupäevade konverents „Põlisrahvad ja keeled globaliseeruvad maailmas. Väljakutsed, võimalused ja ohud”, mille korraldasid MTÜ Fenno-Ugria Asutus koos Tallinna Ülikooli ja Eesti Keele Instituudiga. Rahvusvahelise põliskeelte aasta puhul oli konverents pühendatud põlis- ja vähemuskeeltele. Sektsioone oli kolm, neis kuulati ettekandeid ja arutleti soome-ugri keelte digitaliseerimise, mitmekeelsuse ja keele prestiiži teemadel. Esinejad olid Marina Fedina (Komi riigiteaduste instituut), Andrei Tšemõšev (Mari keele, kirjanduse ja ajaloo instituut), Jack Rueter (Helsingi ülikool), Svetlana Jedõgarova (Helsingi ülikool), Fedor Rozhansky ja Elena Markus (TÜ), Jüvä Sullöv (TÜ), John Shaun Nolan (Kopenhaageni majandusülikool),

Konstantin Zamyatin (Durhami ülikool) ja Valts Ernštreits (Läti ülikool).

• 17. oktoobril korraldas Emakeele Selts eesti keele aasta raames Lääne-Viru maakondliku keelepäeva Rakvere Gümnaasiumis. Ettekande pidasid Mari Uusküla (TLÜ, „Kas ja kuidas väljendame eesti keeles värve, lõhnu ja maitseid?”), Marju Kõivupuu (TLÜ, „Keel kui pärandihoidja”), Airika Harrik (EKM, „Kirjutada raamatuid ja postitada kalambuure – keelekasutuse praktilisi näiteid”) ja Aado Lintrop (EKM, „Linn seitsme tiivaga raudhobuse seljas”). Lääne-Virumaa koolide õpilased esinesid ettekannetega värvidest muinasjuttudes, fraseologismides ja regilaulus.

• 17.–18. oktoobril toimus Narva-Jõesuus lasteaiapäevade eesti keele õppe-seminar „Kus on kodukoht? Eesti keel mitmekultuurilises lasteaias”. Seminari keskmes oli eesti keele õpetamine ja omandamine mitmekultuurilises lasteaias. Kõneleti keelega seotud väljendusviisidest, suhetest eri kultuuridega meie õppekavades, kirjanduses ja lastefolklooris laiemalt. Esinesid Mare Kitsnik (TÜ), lastekirjanik Mika Keränen ja Aina Alunurm Johannes Käisi Seltsist. Toimus kaks töötuba: „Keelemängu rõõm” Mare Kitsniku ja „Rahvuslikud mänguasjad” Virve Tuubeli eestvedamisel (ERM).

• 18.–19. oktoobril peeti Tartus konverents „Elu. Aeg. Lugu. Kirjanik Ene Mihkelson 75”, mille korraldasid Ene Mihkelsoni Selts, Eesti Kirjandusmuuseum ja Tartu Ülikooli kirjanduse ja teatriteaduse osakond. Esimesel päeval esinesid ettekannetega Arne Merilai („Tetraeder läbilõikes. Ene Mihkelsoni looming”), Johanna Ross („Ühiskorterinaised: Mihkelson ja Grekova”), Aigi Rahi-Tamm („Häälte püüdmise kunst. Dialoogid elu ja ajaloo piiridelt”), Aija Sakova („Hüljatud ja ristilöödud. Nime vaev”). Ene Mihkelsoni Selts ja Tartu Kultuurkapital kuulutasid välja Ene Mihkelsoni kultuurimõtestaja preemia laureaadi, kelleks sai Joonas Hellerma. Teise päeva esinejad olid: Tanar Kirs

(„Ene Mihkelsoni ja Paul-Eerik Rummo ühe luuletuse võrdlus”), Ene-Reet Soovik („Küülikuauugust alla: Ene Mihkelsoni luule ruumid”), Joosep Susi, Marju Taukar („Lüürilisuse ja narratiivsuse vastastikmõju Ene Mihkelsoni luules. Kvantitatiivne uurimus”), Kristiine Kikas („Olekud ja olematused (luulekogu „Algolekud”)”), Toomas Kiho („Ene Mihkelsoni ja Johnny B. Isotamme ühine ruum”), Henrik Sova („Ene Mihkelsoni romaanide pragmatistlik semantika”), Agnes Neier („Ekfraasi kasutusest „Ahasveeruse unes”), Indrek Ojam („Jutustuse lõhustumine Ene Mihkelsoni romaanide kõrgmodernismis”) ja Tiina Kirss („Elevandi uni. Mäletamisest ja unustamisest Ene Mihkelsoni proosas ja luules”).

• 18.–19. oktoobril korraldas TÜ Narva kolledž hõimupäeva konverentsi „Vabaduse kontsept Ida-Euroopa kirjandustes V”, mis oli pühendatud Ungari keeleteadlase, folkloristi, etnograafi, antropoloogi, kartograafi, kaasaegse fennougristika rajaja Antal Reguly 200. sünniaastapäevale (temast kõnelesid Soome, Ungari, Venemaa ja Eesti esindajad eraldi sektsioonis). Eesti keele ja kirjanduse sektsioonis esinesid Sirje Kiin („Ene Mihkelsoni saladus”), Jaanus Vaiksoo („Vaated vabadusele: kirjanik Richard Roht esimeses ilmasõjas”), Kauksi Ülle („Luuletajate roll vabaduse kuulutaja ja teostajana Lõuna-Eesti kirjanduses”), Hannes Korjus („Rahvaloendused ja lutsi maarahvas”), Piret Norvik („Vabaduse teema kajastus eesti keele rannamurde lugudes”) ja Enda Trubok („Tammsaare võistluse ajaloo”). Venemaa ja Soome teadlaste ettekanded puudutasid idapoolsete uurali rahvaste ning soome ja saami kirjandust.

• 22. oktoobril toimus Tallinnas Eesti Lastekirjanduse Keskuse ning Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse ühisseminar „Laps kirjanduses”, kus seekord arutleti huumori olemuse üle lastekirjanduses. Esinesid Jaanika Palm („Mis on lastekirjanduses naljakat?”), Mare Müürsepp („Lasteluule ja huumor: millised

luuletused on laste arvates naljakad”), Mari Laaniste („Pildi veetus”), Tauno Vahter („Mõningaid tähelepanekuid: mida peetakse naljakaks”), Piret Voolaid („Elevant külmkapis ja kaelkirjak akna taga: naljapärimus laste lugemislaual”), Krista Kumberg („Naissoost ja mitte enam noor – tädi lastekirjanduses”), Elle-Mari Talivee („Tuglas ja Meelejahutaja”), Ilmar Tomusk („Kuidas kirjutada naljakat lasteraamatut?”) ja Heiki Ernits („Illustratsioon ja huumor”).

• 22. oktoobri teisipäevaseminaril Eesti Kirjandusmuuseumis pidas külalisloengu Tuulikki Kurki (Ida-Soome ülikool), kes kõneles piiride ja mobiilsusega seotud traumanarratiivide interdistsiplinaarsest uurimisest.

• 23. oktoobril toimus Tallinnas Hõimuklubi õhtu fennougri kirjanduse rajaja Antal Reguly 200. sünniaastapäeva tähistamiseks. Keeleteadlane Szilárd Tibor Tóth rääkis väljapaistvast ungari teadlasest, tema panusest soome-ugri rahvaste etnograafia, folkloori, kartograafia ja keeleteaduse uurimisse. Tema kogutud folkloor on pannud aluse paljude Venemaa soome-ugri rahvaste ilukirjandusele. Svetlana Karm (ERM) andis ülevaate oma viimatisest uurimisreisist Handi- ja Mansimaale. Sai näha ka uurimisreisi materjalidel põhinevat dokumentaalfilmi (režissöör Maido Selgmäe).

• 24. oktoobril pidas Piret Voolaid Tartu Ülikoolis kursuse „Internetifolkloor” raames külalisloengu „Varasema pärimuse uued elud internetis”, kesken dudes varateismeliste ahelpostitustele, visualiseeritud keerdküsimustele ja vanasõnadele ning muudele meemilist uudisfolkloori puudutavatele teemadele.

• 29. oktoobril toimus Eesti Kirjandusmuuseumis Eesti-uuringute Tippkeskuse soouuringute tööruhma seminar. Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi teadur Kalle Voolaid pidas ettekande „Kübar, kulp ja korsett ehk õrnem sugu astub spordiväljale”. Ta kõneles sellest, millega pidid vastamisi seisma esimesed

naissoost spordihuvilised XIX sajandi meestekeskse maailmas.

• 30. oktoobril korraldasid Eesti-uuringute Tippkeskuse biograafika tööruhm ning Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule osakond Eesti Kirjandusmuuseumis seminari „Traumateooriad ja kultuurikontekstid”, kus esinesid Tuulikki Kurki (Ida-Soome ülikool, „Trauma and the context of borderlands”) ja Leena Kurvet-Käosaar (TÜ, EKM, „The possibilities and limits of trauma theory”).

• 31. oktoobril peeti Tartus Eesti Kirjandusmuuseumis Akadeemilise Rahvaluule Seltsi 16. sügiskonverents „Vaikimisest välitööde kontekstis”. Vaikimine kätkeb endas mitmesuguseid sotsiokultuurilisi aspekte, mis avaldavad mõju kõigile välitöötsituatsioonis osalejatele ning on määravaks teguriks ka arhiivikogude kujunemisel. Rahvaluulekogusid on kritiseeritud neis leiduvate n-ö valgete laikude pärast ja arutletud arhiivinaise representatiivsuse üle. Vaikimise ja vältimise aspekti tõstatamine annab võimaluse uurida mitmesuguseid normatiivsest käitumisest hälbivaid nähtusi ja delikaatseid teemasid (nt vägivald, seksuaalsus, poliitilised hoiakud, religioon jms). Ettekannetega esinesid Pille Kippar („Ära päri – saad ruttu vanaks! Peredes kõigest ei räägitud”), Taavi Koppel („100 aastat armastust: mälestuste kogumise võistlus Harjumaa Muuseumis”), Daniel Rygovskiy („Eschatology and conspiracy theories in fieldwork encounters”), Ilya Magin („Echo of silence or contiguous transmission: a ballad retold by a neighbor”), Kikee D. Bhatia („Who is telling the story? The relationship between the story and the teller”), Elo-Hanna Seljamaa („Milline oleks elu ilma meesteta? Tähelepanekuid Kihnu turundamisest”), Mari-Ann Remmel („Vaiksed kohad”), Mare Kõiva („Dialogid Nepaalis”), Anu Korb („Valged laigud Siberi eestlaste pärimuskogus”) ja Andreas Kalkun („Petserimaa pimetähnid. Vanavene rahvalaule ja slaavi mütoloogiat otsimas”).